

Läkemedelsförråd i ATC-ordning arbetsbeskrivning

Syfte

Beskriver arbetsgång för att införa och sköta läkemedelssortiment i ATC-kodsordning i patientnära läkemedelsförråd på vårdenhet (PNL).

Bakgrund

Ett läkemedelssortiment i ATC-kodsordning syftar till att öka kunskapen om användandet av läkemedel, underlätta vid generiskt utbyte samt minska kassation och överbeställning. Preparaten grupperas efter anatomiskt och terapeutiskt användningsområde.

ATC-systemet används för klassificering av läkemedel och står för "Anatomical Therapeutic Chemical Classification"

I ATC-systemet är läkemedlen uppdelade i 14 grupper, benämnda med stor bokstav, beroende på vilket organsystem de påverkar, samt deras kemiska, farmakologiska och terapeutiska egenskaper. Huvudgrupperna är uppdelade i ytterligare undergrupper ner till kemisk substans (7-ställig ATC-kod).

Systemets struktur – exempel

A (1-ställig) Matsmältningsorgan och ämnesomsättning	Anatomisk huvudgrupp
A02 (3-ställig) Medel vid syra relaterade symtom	Terapeutisk huvudgrupp
A02B (4-ställig) Medel vid magsår mm	Farmakologisk undergrupp
A02BC (5-ställig) Protonpumpshämmare	Kemisk/terapeutisk undergrupp

A02BC02 (7-ställig) Pantoprazol	Kemisk substans
Pantoloc	Produkt
Pantoloc Enterotablett 20mg	Form
Pantoloc Enterotablett 20mg, 100 st	Vara

Olika läkemedelsformer med samma substans får samma sjuställiga kod. I de fall läkemedel innehåller samma substans, men har klart skilda indikationer och används i väsentligt olika doser, klassificeras preparaten i olika grupper. Det är bara läkemedel som bedömts utbytbara av Läkemedelsverket som får bytas ut mot varandra dvs som kan placeras på samma lagerplats och ersätta varandra.

Att placera läkemedel i ATC-ordning tar inte helt bort risker för förväxling. Samma läkemedel i olika styrkor och/eller olika läkemedelsformer kommer att stå nära varandra. Dessutom kan flera läkemedel inom samma läkemedelsgrupp ha liknande namn och förpackning t ex: intravenösa cefalosporiner såsom:

J01DC02 – Cefuroxim
J01DD01 – Cefotaxim
J01DD02 – Ceftazidim

Arbetsbeskrivning

1. Skriv ut två PNL-listor från Hamlet: en som sorterar sortimentet i bokstavsordning och en som sorterar i ATC-kodsordning. Från Hamlet kan listan tas ut i Excel-format och sorteras i olika ordning.
2. Planera upplägget av läkemedelsförrådet.
Ta ställning till frågor som:
 - Ska narkotika förvaras på separat plats?
 - Var ska skrymmande förpackningar placeras? (på särskilda hyllor/i lådor?)

- Ska vissa läkemedelsformer (t ex injektionsläkemedel) sorteras separat?
 - Vilka är kylvaror och hur ska de sorteras i kylan?
Markera dessa artiklar på listan i ATC-kodsordning.
3. Använd listan sorterad enligt ATC och skapa ATC-kodsskyltar i enlighet med sortimentet (se mallar och förslag i bilaga 1). Använd vid behov färgade etiketter för ATC-kod och benämning. Se över antalet läkemedel som finns inom respektive ATC-kod och bestäm huruvida uppdelningen skall ske på 1-, 3- eller 4-ställig nivå (nivåer – se ovan, systemets struktur). Nivån är beroende av hur många läkemedel som hamnar i varje grupp; grupperna ska inte vara för stora så att det blir rörigt eller svårt att hitta. Observera att ATC-kod inte alltid beskriver användningsområdet fullt ut och kan behöva förtydligas med förtydligande text.
 4. Plocka ned läkemedel från hyllorna, och skriv ut hyllkantsetiketter från Hamlet för respektive läkemedel i ATC-kodsordning. Placera etiketterna samt ATC-kodsskyltar i etikethållare på respektive hylla. Märk upp hyllor/lådor som innehåller påsar, etiketter, sprutor, kanyler, extra lager, antibiotika för injektion etc.
 5. Placera läkemedel på hyllorna. Läkemedel som är utbytbara enligt läkemedelsverkets utbytbarhetslista placeras på samma hyllplats. Läkemedel som **ej** bedömts som utbytbara skall placeras på olika hyllplatser. Uppmärksamma läkemedel med risker för förväxling (t ex liknande förpackningar – olika styrkor). Hänvisning till annan plats vid ATC-kodsplacering kan göras eller märk upp med "förväxlingsrisk".
 6. Placera sortimentslistor i alfabetisk- och ATC- ordning på synlig plats i läkemedelsrummet som hjälp för att hitta läkemedlen.

Ansvar

Verksamhetschef/Vårdenhetschef ansvarar för att denna rutin är känd och tillämpas av egen personal.

Personal inom Läkemedelsservice finns som stöd för detta arbete men arbetet skall kunna genomföras av vårdavdelning själv.

Uppföljning, utvärdering och revision

Lokalt kvalitetsansvarig farmaceut på Läkemedelsservice ansvarar för uppföljning och revision av innehållet i dokumentet.

Relaterad information

Bilaga 1. exempel ATC grupper

Bilaga 2. Checklista ATC-arbete

Referenser

[ATC förteckning, FASS](#)

<https://www.lakemedelsverket.se/sv/behandling-och-forskrivning/utbytbara-lakemedel>

[Regional rutin för läkemedelshantering i Västra Götalandsregionen.pdf \(vgregion.se\)](#)

Bilaga 1 Exempel på skyltar

A MATSMÄLTNINGSORGAN OCH ÄMNESOMSÄTTNING

A01 MEDEL VID MUN OCH TANDSJUKDOM

A02 MEDEL VID SYRARELATERADE SYMTOM

A04 ANTIEMETIKA

A05 GALLSYROR OCH KOLEREKTIKA

A06 LAXANTIA

A12 MINERALÄMNEN

Bilaga 2

Checklista ATC arbete på enhet _____

Start		Sign:
Avslut		Sign:

Uppgift	Underlag	Kommentarer	Sign
Sortiment			
PNL- lista i ATC-ordning tas fram			
Bearbeta PNL-listan med avseende på ATC-grupper. Vilka grupper finns och hur stora är de, vilka undergrupper behövs?			
Markera på listan de läkemedel som måste placeras separat dvs i kyl, skrymmande förpackningar, narkotika, antibiotika etc. (tanken är dock att de flesta läkemedel skall placeras under samma ATC ordning)			
Lokaler, material			
Kolla upp antal hyllmeter i läkemedelsrummet och dra upp riktlinjer för var de olika grupperna skall placeras. Gör en grovskiss på papper så man får en uppfattning hur det kommer att bli, räcker hyllorna till? passar specialförpackningar i hyllan? etc			

Kontrollera utrustning som kan behövas (etikethållare etc).			
Skapa etiketter för uppmärkning av ATC- koder. Skall ske i god tid före flytten. Mallar finns som bilaga till rutin "Läkemedelsförråd i ATC ordning"			
Hamlet-etiketter skrivs ut			
Intern information			
Har all personal erhållit information om ATC- gruppering?			
Har information omkring omflyttningen gått ut till all personal (hur, tidpunkt)?			
Har minst 2 personer tilldelats tid för att omflyttning skall göras så effektivt som möjligt?			
Har PNL lista i alfabetisk- och ATC ordning placerats i läkemedelsrummet som stöd efter omflyttning?			

Kom-ihåg: